

ACTIVITEITENVERSLAG

2019 - 2020

Voorwoord van de Voorzitter	2
1. Samenstelling van het Auditcomité	4
2. Het Vast Secretariaat	4
3. Organisatie van interne auditactiviteiten	5
4. Vergaderingen ACFO	5
5. Rapportering over interne controle in de federale administraties	8
5.1. Kader	8
5.2. Op het terrein	9
6. Overige adviezen	10
7. Interne en externe communicatie	10
7.1. Het Rekenhof	10
7.2. Andere contacten van het ACFO	11
7.3. Website	11

Voorwoord van de Voorzitter

Dit verslag werd opgemaakt in uitvoering van artikel 13, §1 van het koninklijk besluit tot oprichting van het Auditcomité van de Federale Overheid (ACFO). Het is het elfde activiteitenverslag van het ACFO sinds zijn officiële oprichting op 2 april 2010 en heeft betrekking op de periode van 1 augustus 2019 tot 31 juli 2020.

Het Auditcomité voerde in de voorbije periode zijn opdracht met blijvende betrokkenheid uit. De activiteiten waren onder meer gericht op:

- de ondersteuning van de Federale Interne Auditdienst FIA,
- de evaluatie van het auditplan,
- het toezicht op de auditactiviteiten,
- het beantwoorden van de jaarverslagen inzake interne controle,
- het uitvoeren van zijn signaalfunctie,
- het stimuleren van een samenwerkingsprotocol tussen de verscheidene controleorganen, in het bijzonder de Federale Interne Audit (FIA), de Inspectie van Financiën (IF) en het Rekenhof, en
- de communicatie met belanghebbenden.

Een aantal belangrijke gebeurtenissen had een negatieve invloed op de activiteiten van FIA, het auditcomité en zijn secretariaat:

- de COVID-19 crisis;
- de hacking van het ICT-platform van de FOD Kanselarij van de Eerste Minister.

Tijdens zijn werkzaamheden in de periode 2019-2020 stelde ACFO een aantal positieve elementen vast, zoals:

- de gestage vooruitgang van FIA op zowel inhoudelijk als organisatorisch vlak;
- een toenemende coördinatie tussen enerzijds FIA en de Inspectie van Financiën en anderzijds tussen FIA en het Rekenhof;
- een verbetering van de kwaliteit van de gegevens aangereikt in de jaarverslagen inzake interne controle van een aantal federale overheidsdiensten, als gevolg van het gebruik van de template.

ACFO drukt wel zijn bezorgdheid uit betreffende een aantal aanhoudende en/of nieuw vastgestelde zwakheden:

- het globale maturiteitsniveau inzake interne controle;
- het veelal ontbreken van governance op verschillende vlakken, waaronder risicobeheersing en ICT;
- de niet overal aanwezige aandacht voor een reëel veiligheids- en continuïteitsbeleid;
- de onzekerheid in de certificering van de rekeningen en de te volgen boekhoudregels;
- de soms te lage/trage respons op de auditaanbevelingen;
- de logheid en onvoldoende paraatheid van de structuren in tijden van crisis;
- de impact van een regering in lopende zaken op de werking van de instellingen.

Brussel, 31 juli 2020,

Werner VAN MINNEBRUGGEN,
Voorzitter van het Auditcomité

1. Samenstelling van het Auditcomité

Artikel 3 van het koninklijk besluit van 17 augustus 2007 tot oprichting van het Auditcomité van de Federale Overheid (ACFO) bepaalt dat dit is samengesteld uit zeven onafhankelijke deskundigen, aangesteld voor zes jaar bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit. Op 27 juni 2019 liepen de mandaten van Mevrouw Anne-Catherine REUL en van dhr. Alain BOUCHAT ten einde. Vandaag zijn hun functies, als gevolg van een regering in lopende zaken, nog steeds niet ingevuld. Dit vereist een permanente aanwezigheid van alle 5 resterende leden (het bij KB bepaalde quorum voor de rechtsgeldige vergadering) en maakt het goed functioneren van het auditcomité kwetsbaar. De leden menen dat de goede werking van ACFO niet zou mogen gehypothekeerd worden door een politieke situatie. Het ACFO, dat bovendien de de facto afwezigheid van een taalevenwicht betreurt, is momenteel als volgt samengesteld:

<u>Naam</u>	<u>Voornaam</u>	<u>Taalrol</u>	<u>Hoedanigheid</u>	<u>Ministerraad</u>	<u>KB aanstelling</u>
DE NAEYER	Wim	NL	Lid	MR 31/03/2017	5/05/2017
GALANT	Michel	FR	Lid	MR 04/05/2018	17/05/2018
MEERSSCHAUT	Peter	NL	Lid	MR 12/02/2010	7/03/2016
ROEFS	Annemie	NL	Lid	MR 12/02/2010	7/03/2016
VAN MINNEBRUGGEN	Werner	NL	Voorzitter	MR 13/02/2015	4/03/2015

De Korpschef van de Inspectie van Financiën, dhr. Erwin MOEYAERT, Korpschef a.i., neemt van rechtswege deel aan de vergaderingen, ten raadgevende titel en zonder stemrecht.

2. Het Vast Secretariaat

Het ACFO beschikt over een Vast Secretariaat (VSP). Het personeel ervan wordt door de FOD Kanselarij van de Eerste Minister ter beschikking gesteld van het Auditcomité, zoals bepaald in artikel 9, §2, van het koninklijk besluit van 17 augustus 2007 tot oprichting van het Auditcomité van de Federale Overheid. De bezetting, in voltijdsequivalenten, van het VSP sinds zijn oprichting in 2010 zag eruit als volgt:

<u>van</u>	<u>tot</u>	<u>niveau A</u>	<u>niveau B</u>	<u>externe experts</u>
sep-2010	jan-2011	1		
jan-2011	feb-2014	3		
feb-2014	sep-2014	4		
sep-2014	feb-2015	2		
feb-2015	sep-2015	1	1	
sep-2015	jan-2016	1	1	0,5
jan-2016	mrt-2016	1	1	1
mrt-2016	nov-2017	1		1
nov-2017	jan-2018	2		1
jan-2018	sep-2018	2		
sep-2018	-	1,5		

In februari 2014 werd dhr. Ronny DAMOISEAU aangetrokken als expert voor het VSP. Sinds juni 2014 is hij ook aangesteld als Verantwoordelijke van het Vast Secretariaat ACFO. Hij vervult de taken die hem door de vermelde reglementering worden opgedragen en verzorgt de relaties met alle

belanghebbenden. Het ACFO heeft sinds februari 2015 herhaaldelijk gesignaleerd dat het takenpakket te omvangrijk is voor één expert en daarbij om een versterking van het Vast Secretariaat gevraagd. Om het nijpend personeelstekort te verhelpen werd het VSP van september 2015 tot januari 2018 versterkt met twee halftijdse externe experts. Sinds 1 september 2018 is dhr. Christophe CUCHE halftijds aan het VSP toegevoegd.

3. Organisatie van interne auditactiviteiten

In 2016 werd de Federale Interneauditdienst (FIA) opgericht bij het KB van 4 mei 2016.

Sinds 1 oktober 2017 is Mevrouw Ann SCHOUBS aangesteld als Verantwoordelijke Interne Audit van FIA (VIA FIA). ACFO en FIA zijn partners in de ontwikkeling van de federale auditfunctie en werken op permanente basis samen. De VIA FIA is steeds aanwezig bij de vergaderingen ACFO en wordt betrokken bij de opmaak van de agenda. Bij elke vergadering geeft de VIA FIA ook een stand van zaken betreffende de lopende audits en de evolutie in de organisatie van FIA.

In 2019 lanceerde FIA een professionele website. Deze beschikt ook over een kanaal dat aan het brede publiek toelaat om onregelmatigheden of misbruiken te melden die waargenomen worden bij de diensten. Dergelijke meldingen zijn een belangrijke bron om op een reactieve manier fraude bij de federale overheid te onderzoeken.

FIA dient vóór 31 januari zijn jaarlijks auditplan en vóór 15 april zijn jaarverslag aan het ACFO over te maken.

Het auditplan 2019 werd goedgekeurd door ACFO op 15 januari 2019.

Het auditplan 2020 werd goedgekeurd door ACFO op 17 januari 2020.

Gezien de situatie als gevolg van de COVID-19 bekwam FIA uitstel voor het jaarverslag 2019.

Voor de besproken auditverslagen wordt verwezen naar punt 4 Vergaderingen ACFO.

4. Vergaderingen ACFO

In de periode van 1 augustus 2019 tot 31 juli 2020 heeft het Auditcomité 9 keren vergaderd:

- 24 september 2019
- 22 oktober 2019
- 29-30 november 2019
- 17 januari 2020
- 11 februari 2020
- 03 maart 2020
- 29 mei 2020
- 12 juni 2020
- 02 juli 2020

Tijdens elke vergadering wordt een stand van zaken betreffende de uitvoering van het auditplan en de personeelsevolutie opgemaakt. Indien nodig wijst ACFO op eventuele verbeterpunten.

ACFO besprak onder andere volgende topics:

- Op 24 september 2019 :
 - de status auditplan 2019;
 - de opvolging van de aanbevelingen;
 - de personeelsevolutie FIA;
 - het auditplan 2020;
 - de audit Recruiting (SELOR) bij FOD BOSA;
 - de audit IT Governance bij FOD Justitie;
 - de audit Inspecties bij FOD WASO.
 - de audit ECHA
 - de bespreking van de audit RAC door IF;
 - het protocol Rekenhof/FIA;
 - de voorbereiding seminarie 2019.

- Op 22 oktober 2019 :
 - het auditplan 2020;
 - de opvolging van de aanbevelingen;
 - de transversale opvolgingsaudit GDPR;
 - de status inzake de audits governance en controleprocessen bij FAVV;
 - de audit Recruiting (SELOR) bij FOD BOSA;
 - de certificering van de rekeningen: balans- en resultatenrekeningen;
 - de bespreking van de audit RAC door IF;
 - de voorbereiding seminarie 2019;
 - bespreking van de mogelijkheden tot samenwerking tussen de diverse beleidsniveau's inzake interne audit;
 - de evaluatie van de rapportering Art.7 door ICAN;
 - de afsprakennota tussen Audit Vlaanderen en het Rekenhof.

- Op 29 en 30 november 2019: jaarlijks seminarie ACFO waarbij aandacht werd besteed aan:
 - het auditplan 2020;
 - semestrieel overzicht opvolging aanbevelingen;
 - problematiek van de versnipperde bevoegdheden inzake forensische onderzoeken;
 - competenties FIA;
 - de bijwerking van het charter FIA;
 - de bijwerking van het charter en het huishoudelijk reglement ACFO;
 - de audit IT Security bij FOD Financiën;
 - een forensisch onderzoek bij Defensie;
 - de audit Strategische visie bij Defensie;
 - de transversale audit Bestuursovereenkomsten;
 - de transversale audit Budgettering;
 - de evolutie in het audituniversum FIA;
 - het samenwerkingsprotocol FIA/CCB CERT;
 - de audit Recruiting (SELOR) bij FOD BOSA;
 - de zelfevaluatie ACFO.

- Op 17 januari 2020 :
 - de goedkeuring van het auditplan 2020;
 - de audit IT Governance bij de FOD Financiën;
 - de audit Patrimoniumdocumentatie bij de FOD Financiën;
 - de notificatie van het College van de Voorzitters van 5 november 2019;
 - de methodologie voor risicobeheer van het Centrum voor Cybersecurity Belgium;
 - het protocol FIA/IF inzake single audit;
 - de bijwerking van het charter FIA;
 - de bijwerking van het charter en het huishoudelijk reglement ACFO;
 - het controleprogramma 2020 FAVV.
 - de deontologische code FIA.

- Op 11 februari 2020 :
 - de bijwerking van het charter FIA;
 - de bijwerking van het charter en het huishoudelijk reglement ACFO;
 - de relatie met de bevoegdheidsministers;
 - de bijwerking van de visienota signaalfunctie ACFO;
 - de status inzake de audits governance en controleprocessen bij FAVV;
 - opvolging van de actieplannen inzake de audit Aanpak IC uit 2016;
 - de opvolging van de aanbevelingen;
 - de enquête Fraudebewustzijn en – gevoeligheid binnen de Federale Overheid.

- Op 03 maart 2020 :
 - de scope voor de audit Readiness bij Defensie;
 - de audit Aankoopbeheer bij de FOD Justitie;
 - de audit Terugbetalingen OCMW's bij de POD MIIS;
 - een eventuele financiële hervorming;
 - de single audit;
 - de voorbereiding van een jaarlijkse meeting met alle auditoren FIA;
 - de Europese richtlijn integriteit;
 - een beleidsmatige rapportering;
 - het charter FIA;
 - de aanpak van de rapporten Art.7.

- Op 29 mei 2020 :
 - de aanpassing van het auditplan 2020;
 - de auditverslagen over de transversale audit certificering van de rekeningen;
 - het auditverslag over Vergunningen bij FOD Mobiliteit;
 - het auditverslag over IT Governance bij FOD Mobiliteit;
 - de status inzake de audits governance en controleprocessen bij FAVV;
 - de Coronamaatregelen van de regering op fiscaal-economisch vlak;
 - de vereenvoudiging van de rapportering Art.7;
 - het protocol FIA/IF inzake single audit;
 - het jaarverslag van de dienst Kwaliteit van FAGG.

- Op 12 juni 2020 :
 - het auditverslag over Vergunningen bij FOD Mobiliteit;
 - het auditverslag over IT Governance bij FOD Mobiliteit;
 - de status van het audituniversum FIA;
 - de definiëring van de auditable units;
 - het wettelijk en reglementair kader FIA;

- De aanpassing van het auditplan 2020;
 - het protocol FIA/IF inzake single audit;
 - de nieuwe aanpak voor de rapportering Art.7;
 - de status inzake de audits governance en controleprocessen bij FAVV;
 - het jaarverslag van de dienst Kwaliteit van FAGG;
 - het jaarverslag van de Federale Ombudsman
 - een persartikel inzake de Regie der Gebouwen.
- Op 02 juli 2020 :
 - de opvolging van de verslagen Art. 7;
 - de verslagen Art. 13 ACFO;
 - het activiteitenverslag 2019-2020;
 - het auditverslag over Contractbeheer bij FOD IBZ;
 - een persartikel inzake de FOD Volksgezondheid.

5. Rapportering over interne controle in de federale administraties

5.1. Kader

Jaarlijks moeten de instellingen, overeenkomstig artikel 7 van het KB van 17 augustus 2007 betreffende het intern controlesysteem binnen sommige diensten van de federale uitvoerende macht, hun verslagen over de werking van het interne controlesysteem indienen bij het ACFO. Van volgende departementen, die onder het toezichtgebied van het Auditcomité vallen, werden deze “verslagen Art.7” betreffende 2019 verwacht:

- de federale overheidsdiensten (FOD’s) en de federale programmatorische overheidsdiensten (POD’s) en de diensten die ervan afhangen, zijnde de:
 - FOD Kanselarij van de Eerste minister,
 - FOD Beleid en Ondersteuning –Stratégie et Appui (BOSA),
 - FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse handel en Ontwikkelingssamenwerking
 - FOD Binnenlandse Zaken (IBZ),
 - FOD Financiën,
 - FOD Mobiliteit en Vervoer,
 - FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg (WASO),
 - FOD Sociale Zekerheid,
 - FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu (VVVL),
 - FOD Justitie,
 - FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie,
 - POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie (MIIS),
 - POD Wetenschapsbeleid (BELSPO).
- het Ministerie van Landsverdediging (Defensie),
- de Regie der Gebouwen,
- het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV),
- het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers (FEDASIL),
- het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG).

De uiterste datum van indiening van de verslagen, zijnde 15 februari 2020, werd door 8 instellingen gerespecteerd. Nog 4 instellingen stuurden hun verslag in de loop van februari in. Nadien volgden de overige rapporten: 2 in maart en 1 in april. De FOD Sociale Zekerheid maakte zijn verslag pas op 30 juni over, waardoor het niet meer tijdig kon worden verwerkt. ACFO zal er later dit jaar akte van nemen. De volgende diensten hebben de bepalingen van het KB niet gevolgd en dienden geen verslag over de werking van hun interne controlesysteem in: de FOD Volksgezondheid en de FOD Mobiliteit.

Op basis van de gegevens gerapporteerd door de leidinggevenden, aangevuld met de informatie van FIA heeft het Auditcomité overeenkomstig artikel 13 van het KB van 17 augustus 2007 betreffende de oprichting van het Auditcomité van de Federale overheid voor elke overheidsdienst onder zijn bevoegdheid een evaluatieverslag opgemaakt. Eveneens werd een globaal verslag opgesteld.

De door het Auditcomité opgestelde verslagen worden vervolgens aan elk bevoegd regeringslid overgemaakt met een kopie aan de betrokken leidend ambtenaar. Het globaal verslag is bestemd voor de Ministerraad.

5.2. Op het terrein

De langverwachte hervorming van de rapportering inzake de stand van de interne controle werd reeds aangevat. Op 9 januari 2018 ging het College van de Voorzitters in op het voorstel ACFO en werd het startschot gegeven voor de oprichting van een werkgroep bestaande uit de drie stakeholders: FIA, ACFO en het College van de Voorzitters, vertegenwoordigd door leden van het federale netwerk interne controle ICAN. Deze werkgroep (WG7) diende een gemeenschappelijke template op te stellen tegen eind 2018. Deze template werd bij consensus opgemaakt en op 6 november 2018 goedgekeurd door het College van de Voorzitters, aan wie het eigenaarschap toebehoort. Het College oordeelde echter op 5 november 2019 dat de goedgekeurde template niet verplichtend was en besliste om een nieuwe werkgroep samen te stellen en te belasten met het uitwerken van vereenvoudigingsvoorstellen omtrent interne controle en interne audit. Deze werkgroep moet een plan van aanpak formuleren op basis van een analyse van de verschillen tussen de bestaande situatie ('as is') en de gewenste situatie ('to be'). ACFO heeft op 12 juni 2020 akte genomen van de stappen genomen door het College en zal hieromtrent in gesprek treden met het College.

Volgens zijn charter dient FIA de rapporten artikel 7, die door de diensten worden opgemaakt, te evalueren vooraleer ACFO het rapport artikel 13 opmaakt. FIA treedt hierbij onafhankelijk en objectief op. FIA evalueert deze rapporten op basis van de kennis die hij verworven heeft over de betrokken diensten en op een wijze die ACFO ondersteunt bij het opmaken en verfijnen van het rapport artikel 13. Indien FIA dit wenselijk of nodig acht, kan hij naar aanleiding van een rapport artikel 7 een volwaardige audit doen van de interne controle binnen een dienst of onderdeel van een dienst.

De evaluatie door FIA van de rapporten Art.7 2020 over het jaar 2019 bestaat uit een algemene lezing van de rapporten en een toetsing aan 5 criteria:

- 1. De toepassing van de goedgekeurde template geeft de betrokken Diensten een gestructureerd beeld van de zelfevaluatie van hun IC-systeem dat een basis kan vormen voor een verdere ontwikkeling ervan volgens prioriteiten. Bovendien krijgt FIA door deze IC-zelfevaluaties van de Diensten ook een gestructureerde input voor de opmaak van het risico-gebaseerde auditplan en voor het opstellen van concrete auditopdrachten.**

2. **De beperkte toepassing van de template vormt een belangrijk werkpunt, omdat de meer beschrijvende aanpak meer tijdsintensief is en slechts beperkte meerwaarde betekent voor de belangrijkste stakeholders.**
3. **Om het juiste begrip, de goede toepassing en de realisatie van de voordelen van de template te verzekeren, dienen de Diensten een gepaste begeleiding te krijgen.**
4. **Om de actieplannen te laten kaderen in een door het management aangestuurd ontwikkeltraject, dient de link tussen IC-auto-evaluaties en actieplannen sterker naar voor te komen.**
5. **Om de kwaliteit en uniformiteit van de auto-evaluaties te verzekeren, dienen de Diensten het gewenste niveau van harmonisatie (eengemaakte instrumenten) te bepalen met concrete tijdsdoelen.**

Een aantal verslagen Art.7 gaf een korte samenvatting van de uitgevoerde interne en externe audits. Dit alles liet ACFO in enige mate toe om de verslagen Art.7 te verifiëren via onafhankelijke bronnen.

Elk jaar wordt in de periode februari tot en met juli permanent een stand van zaken betreffende de ontvangen rapporten Art.7 opgemaakt en besproken op elke meeting ACFO.

6. Overige adviezen

ACFO besliste verhoogde aandacht van de bevoegde ministers te vragen voor de resultaten en de aanbevelingen FIA naar aanleiding van de audit Recruitering bij FOD BOSA en de transversale audit Certificering van de rekeningen.

ACFO heeft in 2019 in samenwerking met FIA en de Inspectie van Financiën een memorandum voorbereid, ten einde verhoogde aandacht te vragen voor een aantal verbetermogelijkheden in het federaal bestuur. Het memorandum werd aan de opeenvolgende informateurs overgemaakt.

7. Interne en externe communicatie

7.1. Het Rekenhof

Het Rekenhof is een cruciale partner van het ACFO in het nastreven van goed bestuur bij de federale overheid. In het 176e Boek van het Rekenhof werd onder andere aandacht geschonken aan:

- De problemen omtrent de certificering van de rekeningen 2020;
- De bestuursovereenkomst als instrument om enerzijds de relatie tussen de minister en mandaathouders te organiseren en anderzijds om de diensten doeltreffend en doelmatig te beheren;
- De beperkte maturiteit op het vlak van strategische personeelsplanning.

Met het oog op het invoeren van de principes van single audit stelde het Rekenhof een ontwerpprotocol op teneinde de samenwerking met FIA en de Inspectie van Financiën te stroomlijnen en de controle- en auditactiviteiten beter op elkaar af te stemmen. Het ontwerp wordt nog besproken. De ontmoeting van het auditcomité en de VIA FIA met een delegatie van het Rekenhof, die was voorzien op 3 april 2020, kon wegens COVID-19 niet doorgaan.

7.2. Andere contacten van het ACFO

Op 10 oktober 2019 gaf de verantwoordelijke van het vast secretariaat feedback over het globale verslag Art.13 aan het federale netwerk voor coördinatoren interne controle (ICAN). Hij overliep de generieke bemerkingen in het verslag met betrekking tot de rapporten Art.7 en lichtte het gebruik van de nieuwe template toe. Uit de analyse van de verslagen bleek dat het gebruik van de template een positief effect had op de kwaliteit van de verslagen.

Op 22 oktober 2019 gaf een delegatie van de Inspectie van Financiën toelichting omtrent de door IF uitgevoerde audit RAC.

Op 17 januari 2020 gaf een delegatie van het Centrum voor Cybersecurity Belgium toelichting omtrent hun methodologie voor risicobeheer.

Het VSP had diverse contacten met vertegenwoordigers van de FOD's betreffende de rapporten Art.7 en Art.13.

7.3. Website

Naast een beveiligde website, die het werkinstrument en het dagdagelijkse communicatiemiddel vormt tussen het Auditcomité en zijn Vast Secretariaat, bestaat er ook een publiek toegankelijke website, waar iedere belangstellende diverse informatie kan vinden over de werking en de activiteiten van het Auditcomité.

Link : <http://www.auditcomite.belgium.be/nl>